

ואם כן לפי דבריהם יוצא שמים אחרונים יוצאים מגדר חובה מאחר שאם אין מלח סדומית לא צריך ליטול מים אחרונים, ולפי"ז הם סותרים את דברי החכמים שאמרו שמים אחרונים חובה, וְלֹא אֶרֶח אֶרְעָא לְסִתְרָא גְאוּנִים מְלִין, (ס"א מַאֲלִין דְּאַמְרֵי עֲלִיָּהוּ) אֵלֶּא דְּאַתְקַרִּי עֲלִיָּהוּ, (דברים יז) עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוֹךְ ואין דרך ארץ שאלו הגאונים יסותרו את דברי החכמים שאמרו שמים אחרונים חובה, אמנם אותם הנוהגים להקל במים אחרונים כדברי הגאונים עליהם נאמר 'על פי התורה אשר יורוך' ולכן יש להם על מי לסמוך.

והתקדשתם – מים ראשונים. והייתם קדושים – מים אחרונים

וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא דְּאַמְרוּ עֲלִיָּהוּ ג' קְדוּשׁוֹת ואומר הרע"א מהימנא שאין להקל כדבריהם במים אחרונים, כי לא זו בלבד הטעם של מים אחרונים, אלא יש עוד טעם בזה שאנו אומרים על מים ראשונים ואחרונים ג' מיני קדושות, הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב, (ויקרא כ) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים. וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם אֵלֹו מִיָּם רִאשׁוֹנִים. וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים אֵלֹו מִיָּם אַחֲרֹנִים. כִּי קְדוֹשׁ, וְהַ שְּׁמֶן עֵרֵב. אֲנִי יְהוָה, זו בְּרָכָה כי זהו מש"כ בפסוק 'והתקדשתם והייתם קדושים', דהיינו מש"כ 'והתקדשתם' פירושו שזהו מים ראשונים, ומש"כ 'והייתם קדושים' פירושו שזהו מים אחרונים, ומש"כ 'כי קדוש' פירושו שזהו שמן ערב המושחים בהם את הידים בכדי להעביר מהם את זוהמה,

ומש"כ אני ה' פירושו שזהו ברכת המזון שצריך לאומרה אחר כל הפעולות האלו [ריח].
וְאִמְצַעִים, בֵּין גְּבִינָה לְבָשָׂר. וּבִגִּין דָּא, וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם
וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה אמנם מים אמצעים שנוטלים בין
 אכילת גבינה לבשר, הם משום איסור בשר וחלב ולא משום קדושה, ולכן דווקא על נטילת
 מים ראשונים ואחרונים נאמר והתקדשתם וגו'. **זָכַרְנוּ עִמָּא, דְּמֵאֲרִיהוֹן**
יִשְׂרָאֵל לֹזֵן לְגִבְיָה אשרי העם שקונם משווה אותם לגביו ואומר להם שיהיו קדושים
 כמותו.

והתקדשתם גם בשעת התשמיש

אֹנָה הִכִּי וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם, בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ וכן מש"כ 'והתקדשתם'
 פירושו על שעת התשמיש. **מִמֵּם רִאשׁוֹנִים דְּזָרַע בֶּר נֶשׁ,**
מִצֹּה. אַחֲרוֹנִים דְּנוֹקְבָא, חוּבָא כי מים ראשונים שזורע האדם הם
 מצות פריה ורביה, ומים אחרונים שמזרעת האשה הם חובה, דהיינו שהאשה היא בסוד
 המלכות שרגליה יורדות מות, דהיינו שהיא יורדת לקלי' הנקראים חובה וע"י הייחוד האשה
 מבררת מתוכם את ניצוצות הקדושה (הגהה בקרני אור). **וְאִמְצַעִים קָא רָמִיז,**
וּבְגִבְיָה תְּקִפִּיאֲנִי ומים אמצעים הם בסוד 'וכגבינה תקפיאני', דהיינו שהוא
 סוד הולד הנמצא בין האיש והאשה שהוא נקפא מן הזרע ונעשה לוולד. **הִדָּא הוּא**

אור הרשב"י

[ריח] כדאיתא בברכות דף נג עמוד ב' דאמר רב יהודה אמר רב, ואמרי לה במתניתא
 תנא: והתקדשתם - אלו מים ראשונים,
 והייתם קדשים - אלו מים אחרונים, כי קדוש
 - זה שמן, אני ה' אלהיכם - זו ברכה.

הלימוד היומיומי

לע"נ הר' שמעון בעדני זצ"ל

דְּכַתִּיב, (איוב י) הֲלֹא כִּחְלָב תַּתִּיכֵנִי וְכִגְבִּינָה תִּקְפִּיאֵנִי
 וזהו מש"כ בפסוק 'הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני'. **וְהֵאֵי אִיהוּ דְּקָא רְמִיז, בֵּין גְּבִינָה לְבָשָׂר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם) עוֹר וּבָשָׂר**
תְּלַבִּישָׁנִי וכך הוא הרמז של מים אמצעים שנוטלים בין גבינה לבשר, דהיינו
 שבתחילה הולד הוא כגבינה הנקפא מהזרע, ואח"כ הוא נעשה לבשר וכמש"כ 'עור ובשר
 תלבישני' (רמ"ק).

התיקון השמיני הוא ששלושה שאכלו כאחד צריכים לזמן על כוס של ברכה
תְּמִינָא, לְשִׁלְשָׁה צָרִיךְ כּוֹס התיקון השמיני הוא ששלושה שאכלו
 כאחד צריכים לזמן על כוס של ברכה. **אִמַּאי** ומה הטעם שמצווה
 זו הוא דווקא בשלושה. **בֵּינָה אִיהִי תְּלִיתָא מַעֲשֵׂר סְפִירָאן,**
מַעֲלָא לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא פָּחוּת מְשִׁלְשָׁה לָא צָרִיךְ כּוֹס
 אלא הוא בגלל שהבינה היא ספירה שלישית מלמעלה למטה, ומשם כך פחות משלושה
 שהם בסוד הג"ר לא צריך כו"ס העולה כמנין אלהים שהוא בסוד הבינה. **לְשִׁלְשָׁה**
צָרִיךְ כּוֹס, קָא רְמִיז קְדוּשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ אבל כאשר יש שלושה
 אנשים שהם בסוד הג"ר אז צריך כוס מאחר שאז הם בסוד קדושה לך ישלשו. **וְלֹא**
עוֹד, אֶלָּא דְּאוֹרֵייתָא לָא נִחְתָּא פָּחוּת מִג', כְּהֻנִּים,
לְוִיִּם, יִשְׂרָאֵלִים. תּוֹרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. בְּיָרַח
תְּלִיתָא, בְּיוֹם תְּלִיתָא ולא רק בסוד מצוות כוס של ברכה יש ג' אנשים,
 אלא כך הוא עוד בכמה דברים, כי הנה התורה לא ירדה לעולם בפחות משלוש, דהיינו

שהתורה ירדה לעם ישראל הכלולים משלושה שהם כהנים לויים וישראלים, וכן בתורה עצמה יש שלושה חלקים שהם תורה נביאים כתובים, וכן התורה ניתנה בחודש סיון השלישי, וביום שלישי משלושת ימי הגבלה. **וַיָּא בִּינָה, יְה"ו** כי הנה בכל המקומות האלו הם בסוד הבינה הרמוזה בג' אותיות יה"ו דשם הוי"ה, מאחר שהיא כוללת ג"ר והיא משפיעה במלכות שהיא האות ה', וכן הוא רמז לז"א שהוא ב"ן י"ה מאחר שגם הוא כלול משלושה שהם או"א וז"א (רמ"ק). **וּבְגִינָה אֶתְמַר, שְׁלֹשׁ מִשְׁמֵרוֹת הַיְי הַלִּילָה** ובגללה נאמר שלש משמרות הוי"ה הלילה, דהיינו שבבינה הנקראת לילה [ריט] שהיא סוד אותיות הוי"ה דהוי"ה יש בה שלש משמרות ובחינות (רמ"ק). **מַלְכוּת ה' רְבִיעִית, עָלָה אֶתְמַר אַרְבָּעָה מִשְׁמֵרוֹת הַיְי הַלִּילָה** אמנם המלכות היא האות ה' הרביעית דשם הוי"ה, ועליה נאמר ארבעה משמרות הוי"ה הלילה, דהיינו שע"י המלכות הנקראת לילה נשלמים ד' המשמרות והבחינות של שם הוי"ה. **וְש' דִּתְלַת עֲנָפִין לִקְבֵּל תְּלַת מִשְׁמֵרוֹת. וְעַשׂ דְּאַרְבַּע עֲנָפִין, לִקְבֵּל אַרְבָּעָה מִשְׁמֵרוֹת** כי הנה האות ש' של ג' קוים שבתפילין הם כנגד ג' המשמרות שבבינה שהיא מתפשטת בג' אותיות יה"ו, והאות ש' של ד' הקוים שבתפילין הם כנגד ארבע המשמרות שיש במלכות שעל ידי המלכות נשלמות ד' אותיות שם הוי"ה (רמ"ק).

אור הרשב"י

[ריט] דהיינו שהאות ה' העליונה דבינה בערך הזכר הנקרא יום (רמ"ק).
והאות ה' התחתונה דמלכות נקראת לילה

הלימוד היומי

לע"נ הר' שמעון בעדני זצ"ל